

BESPREKINGSVERSLAG

Reg.nr.:
Afdeling Bestuursondersteuning

Betreft: Verenigde Vergadering	Datum bespreking: Woensdag 23 november 2020 Plaats: VV-zaal Opgesteld door: P.J. Emck
Aanwezigen: Dhr. R.A.M. van der Sande (dijkgraaf, voorzitter) Mw. T.O. Fierens (hoogheemraad) Dhr. J.J.J. Langeslag (hoogheemraad) Dhr. M. Kastelein (hoogheemraad) Dhr. G.H. von Faber (hoogheemraad) Mw. C.H.C. van Steensel-van Hage (hoogheemraad) Mw. M. Middendorp (Secretaris) Dhr. A.J.J. Blijleven (A&B) Dhr. P. Meijer (A&B) Dhr. P.A.M. van der Poel (A&B) Dhr. M.J.H. Mooren (A&B, tot agendapunt 10) Dhr. J. P. de Vries (A&B, tot agendapunt 10) Dhr. W. de Vries (A&B) Mw. L.M. Willemse (A&B) Mw. J.C. Boomsma (PvdD, tot agendapunt 10) Mw. D.J.M. Corbey (PvdA) Dhr. W.H.B. van Dunné (PvdA, vanaf agendapunt 1a) Dhr. E. Stolk (PvdA, tot agendapunt 1a) Dhr. J.J. Démoed (CDA) Dhr. J.W.C. de Mooij (na de lunch) Mw. S.U. Dewkalie (Water Natuurlijk) Dhr. H. van Dijk (Water Natuurlijk) Dhr. J.J. Bakker (VVD, vanaf agendapunt 1a) Dhr. J.M. Hermans (VVD, tot agendapunt 1a) Dhr. J.B. Knapp (VVD) Dhr. J.L. van Oeveren (VVD) Dhr. F.T. Pardaen (VVD, na de lunch) Dhr. A. van Geest (AWP) Dhr. R.A. Roorda (CU-SGP) Dhr. R.F. Schols (50PLUS) Dhr. B.F. Revet (50PLUS) Mw. J. Stoop (Natuurterreinen) Afwezig: de heren H. van der Kaap (PvdD) en N. van der Plas (CU-SGP)	Verslag zenden aan:
VERSLAG	ACTIE
Opening De voorzitter opent de vergadering om 11.35 uur met een woord van welkom. Hij deelt mee dat bericht van verhindering is ontvangen van de heren Van der Kaap en Van der Plas. Hij sluit niet uit dat volgende vergaderingen weer digitaal zullen moeten worden georganiseerd.	

	De heer Revet verzoekt moties en amendementen beter gestructureerd aan te bieden. Hij is soms het overzicht kwijt. De voorzitter wijst erop dat de afdeling Bestuursondersteuning deze stukken verspreidt als zij zijn aangemeld voor de vergadering. Daarvoor vindt vaak een onderling proces van afstemming tussen fracties plaats. De agenda wordt gewijzigd vastgesteld, als volgt: Op verzoek van de VVD wordt hamerpunt 5.7.06, Aanvullend krediet PACAS, behandeld als eerste besprekingspunt. Deze fractie wil dan tevens een motie indienen. De PvdA kondigt een motie over bodemdaling aan. De motie wordt als laatste besprekingspunt voor het diner geagendeerd.	
1a. en 1b.	Toelating en beëdiging VV-leden J.J. Bakker (VVD) en W.H.B. van Dunné (PvdA) Benoeming en beëdiging commissieleden J.J. Bakker (VVD), W.H.B. van Dunné (PvdA), E. Stolk (PvdA), J. Kluis (Water Natuurlijk) De heer Van Geest deelt mee dat de commissie voor onderzoek van geloofsbrieven kennis heeft genomen van het proces-verbaal van de verkiezingsuitslag en de geloofsbrieven van de benoemde leden J.J. Bakker en W.H.B. van Dunné van de verenigde vergadering en de voorgedragen commissieleden E. Stolk en J. Kluis en heeft geconstateerd dat deze in orde zijn bevonden. De commissie adviseert de (commissie)leden ervoor te waken naast het lidmaatschap van het AB of commissie geen werkzaamheden te verrichten die een mogelijke schijn van belangenverstrengeling zouden kunnen oproepen. Overigens wijst de commissie er met nadruk op dat dit de eigen verantwoordelijkheid is van de leden. De heer Kluis legt de verklaring en belofte af. De voorzitter feliciteert hem met zijn benoeming als commissielid en overhandigt een bos bloemen. De heer Bakker legt de verklaring en belofte af. De voorzitter feliciteert hem met zijn toelating als VV-lid en overhandigt een bos bloemen. De heer Van Dunné legt de eed af. De voorzitter feliciteert hem met zijn toelating als VV-lid en overhandigt een bos bloemen. De heer Stolk legt de verklaring en belofte af. De voorzitter feliciteert hem met zijn benoeming als commissielid. Zonder stemming stelt de VV de toelatingen en benoemingen vast.	
1.c	Afscheid VV-leden De voorzitter neemt afscheid van de heer Faasse, die in zijn afscheidsbrief meldde dat hij "heeft genoten, geleerd en een rijker mens is geworden". De heer Faasse verhuist naar Zeeland en gaat zich nationaal en internationaal richten op regeneratief leiderschap, over de mens in evenwicht met de natuur. Hij bedankt hem voor het werk dat hij voor Rijnland heeft verzet en overhandigt hem een bos bloemen. De heer Faasse ziet af van een afscheidspeech. De voorzitter meldt dat de heer Stolk weliswaar aftreedt als VV-lid maar aanblijft als commissielid. De heer Stolk heeft als politicus en ambtenaar een uitgebreide staat van dienst en weet daarom ook wat in redelijkheid van hem kan worden verwacht. Hij is relaxt, maar kan ook stevig en stellig zijn als hij van mening is dat hij onvoldoende wordt gehoord.	

De situatie in 2019 was verwarrend: eerst leek hij het derde lid van de PvdA in de VV te worden, toen bleek dat mevrouw Corbey meer voorkeurstemmen had en daarna vertrok de heer Haan en werd hij fractievoorzitter. Inmiddels heeft de heer Stolk een nieuwe baan en heeft hij moeten constateren dat die niet valt te combineren met het VV-lidmaatschap. Hij heeft besloten wel als commissielid aan te blijven. De voorzitter overhandigt hem een bos bloemen en een 'wisselbokaal': het is gebruik dat vertrekkende VV-leden een beker krijgen met een persoonlijke inscriptie, maar dat is op dit moment niet mogelijk omdat de leverancier failliet is gegaan. Er wordt gezocht naar een alternatief. De heer Stolk ziet af van een afscheidsspeech omdat hij nauw bij Rijnland betrokken blijft. De heer Knapp herinnert zich dat de heer Hermans anderhalf jaar geleden over verhuizen begon te spreken. Spreker heeft tevergeefs geprobeerd om hem van dat plan af te brengen. Zijn fractiegenoten zullen de heer Hermans enorm missen. Eén ding was altijd zeker: als de fractie bij elkaar kwam had hij altijd invalshoeken of punten gevonden waar de anderen niet aan hadden gedacht. Een andere kwaliteit van hem is dat hij dingen bot of scherp kan zeggen en toch de verbinding door inzet van humor in stand kan houden. Hij bracht ook altijd mooie anecdotes mee naar de fractievergaderingen en kon goed luisteren. Dit is 'slechts' een formeel afscheid. Zijn collega's zullen hem blijven opzoeken. De voorzitter kent de heer Hermans al 20 jaar. Hij kent hem als een familieman; als zo'n beetje de leider van de roedel, met zijn drie zoons. De heer Hermans is eigenzinnig en scherpzinnig. Hij doorgrondt stukken snel, weet altijd die vragen te stellen die relevant zijn maar vaak niet leuk om te horen en is daarbij politiek kleurenblind. Hij koos welbewust voor de positie van volksvertegenwoordiger, zes jaar voor de gemeente Leiden en vijf jaar in het AB van Rijnland. Hij laat nu dit deel van Nederland achter zich. Zijn gevoel voor humor is al genoemd. Een voorbeeld: "Van een medicijn wordt altijd iemand beter." De voorzitter overhandigt hem een bos bloemen en de 'wisselbokaal'. De heer Hermans houdt een toespraak over Tony's Chocolonely, de regels van de zandbak en het melkpak. Hij heeft vijf jaar lief en leed gedeeld in de VV en kent sommigen, zoals de dijkgraaf, nog veel langer, toen die nog wethouder was. Hij verhuist naar Beusichem en het water loopt daar vlak langs. Op Rijnland rust dus de plicht om ervoor te zorgen dat het geen Beusichem aan Zee wordt. In het gemeentehuis van Kerkrade is zijn grootvader 40 jaar naar binnengegaan en zijn vader 30 jaar – hij heeft daar niet voor gekozen maar is verhuisd en heeft zich verbonden aan het hoogheemraadschap. Een gemeenschappelijke factor is dat alles draait om veiligheid: in Kerkrade ging het om de mijn en bij het schap om droge voeten en schoon water. Om die veiligheid te realiseren moet er worden bestuurd en verantwoordelijkheid worden genomen. Een andere overeenkomst is dat veiligheid heel egalitair is, want om water te bevechten moet er worden samengewerkt. Hij had sheets voorbereid, maar helaas faalt de techniek. Op de vierde sheet staat het enorme waterschapsgebouw in contrast met een foto van een plezierig bezoek in een bootje aan een waterschapsgebied. Op de vijfde sheet staat een reep Tony's Chocolonely: dat lijkt een massief blok, maar blijkt bij het openmaken te bestaan uit allerlei onwaarschijnlijke kleine gekke deeltjes, net zoals het AB. Als geheel kan dat zijn werk goed doen. Op de zesde sheet staat een zandbak. In 1.000 en 1.300 zat het waterschap daar middenin, want het bepaalde het gebied. Later kwamen de gemeente Leiden, en de provincie, toen werd het schap met een schepje uit de zandbak gemept en veroordeeld tot het op de rand toekijken. Vandaag de dag wordt de rol van het water weer dominanter en dat betekent dat Rijnland
--

	als de wiedeweerga zijn plek in de zandbak weer moet opeisen: Rijnland gaat over de Omgevingswet en bepaalt waar er wel en niet kan worden gebouwd. De laatste sheet is een afbeelding van een melkpak. Alle mensen staan in zo'n pak: ze kunnen van alles zien, maar niet welke uiterste houdbaarheidsdatum er op de rand bovenop hun eigen pak staat. Hij denkt dat hij in deze politieke arena sinds kort over de datum is. Hij wenst de VV en zijn fractie veel succes.	
2.	Schade aan keringen en oevers - opinievorming De heren Vergeer , Van Leeuwen , Van der Werf (agrariërs) en Verhorst (LTO) spreken in over dit onderwerp. Hun inspreektekst is bij de stukken gevoegd. De heer Verhorst is de centrale contactpersoon voor het geval fracties nog nadere vragen hebben. <i>(Van opinievormende en beeldvormende deel wordt geen verslag gemaakt.</i>	
3.	Spreekrecht Zie agendapunt 2.	
4.a	Overzicht ingekomen stukken De VV stelt het overzicht ongewijzigd vast.	
4.b	Mededelingen De heer Langeslag herinnert eraan dat in 2016 bij het peilbesluit Haarlemmermeer is besloten peilvak 3 op te heffen. De ingelanden waren daar sceptisch over en daarom is afgesproken twee jaar lang te monitoren of dat tot de door hen verwachte schade en overlast zou leiden. Dat is drie jaar volgehouden omdat de eerste twee zomers heel droog waren. Gebleken is dat er geen nadelige gevolgen te verwachten zijn; die resultaten zijn met de ingelanden besproken, die kunnen zich daarin vinden en daarmee is het besluit nu definitief. Mevrouw Fierens doet de toezegging om een toelichting te verzorgen op de gehanteerde percentages in de aanbesteding van Haarlem Waarderpolder. De heer Knapp verzoekt de toelichting te agenderen als D&H daarin tot andere standpunten komt of tot andere verdelingen besluit. De voorzitter wijst erop dat de commissie over de eigen agenda gaat. De voorbereiding van de aanbesteding wordt wel voortgezet. De commissie is tot twee keer toe gehoord en de conclusie van de VV was dat D&H tot aanbesteding over kon gaan en zou toelichten wat zij met de opmerkingen uit de commissie heeft gedaan. Die toelichting is verzorgd; daar zijn aanvullende vragen over en daarom deed hoogheemraad Fierens haar toezegging. De heer Van Oeveren heeft een folder rondgedeeld over de molenviergang Aarlanderveen. Hij raadt iedereen aan deze volledig CO ₂ -vrije en nog steeds werkzame molenviergang te bezoeken en om daar lid van te worden. Mevrouw Willemse heeft in het kader van de landelijke week tegen het pesten het magazine Pesten op de werkvloer uitgereikt.	Toezegging
4.c	Motie rapportage De VV heeft kennis genomen van het motie overzicht.	
5	HAMERSTUKKEN	
5.7.01	Zomerburap 2020 De heer Van Oeveren deelt mee dat de VVD zeer ingenomen is met deze burap vanwege alle inhaalslagen die zijn gemaakt. Zijn fractie hoopt dat deze lijn wordt voortgezet.	

	Zonder beraadslaging en zonder hoofdelijke stemming stelt de VV het voorstel vast.	
5.7.02	Vaststellen legger ondersteunende kunstwerken Zonder beraadslaging en zonder hoofdelijke stemming stelt de VV het voorstel vast.	
5.7.03	Keur Rijnland Zonder beraadslaging en zonder hoofdelijke stemming stelt de VV het voorstel vast.	
5.7.04	Kredietvoorstellen in begroting Zonder beraadslaging en zonder hoofdelijke stemming stelt de VV het voorstel vast.	
5.7.05	Noodkeringen Zonder beraadslaging en zonder hoofdelijke stemming stelt de VV het voorstel vast.	
5.7.07	Kredietaanvraag CMS Zonder beraadslaging en zonder hoofdelijke stemming stelt de VV het voorstel vast.	
5.7.08	Actualiseren normenkader 2020 t.b.v. rechtmatigheid(-scontrole) Zonder beraadslaging en zonder hoofdelijke stemming stelt de VV het voorstel vast.	
5.7.09	Afrekening besteding financiële bijdrage fractievergoedingen 2019 Zonder beraadslaging en zonder hoofdelijke stemming stelt de VV het voorstel vast.	
5.7.11	Wijziging Gemeenschappelijke Regeling BSGR i.v.m. voorgenomen toetreding gemeenten Velsen Zonder beraadslaging en zonder hoofdelijke stemming stelt de VV het voorstel vast.	
5.7.12	Besluitvorming Regiostudie Groene Hart-studie Scenario 1/2 Zonder beraadslaging en zonder hoofdelijke stemming stelt de VV het voorstel vast.	
5.7.13	Tijdelijk toestaan strandpaviljoens De voorzitter meldt dat een nota van wijziging is opgesteld. Zonder beraadslaging en zonder hoofdelijke stemming stelt de VV het voorstel vast.	
5.7.14	Uitvoeringskredietaanvraag Slikkendamersluis Zonder beraadslaging en zonder hoofdelijke stemming stelt de VV het voorstel vast.	
6	BEELDVORMINGSNOTA'S Er zijn geen beeldvormingsnota's.	
7	BESLUITVORMINGSNOTA'S	
5.7.06	Aanvullend krediet PACAS De heer Knapp dient een motie in over een brede medicijnrestenaanpak. De motie staat los van het te verlenen krediet, waar zijn fractie van harte mee instemt. Bij de bespreking van de eerste kredietaanvraag hebben veel fracties de wens naar voren gebracht om meer inzicht te verkrijgen in de omvang van de problematiek en in mogelijkheden om loshangend fruit te plukken. <i>Motie</i>	

<i>Constaterende dat:</i> - <i>Rijnland als eerste waterschap aan de slag gaat met de pilot PACAS.</i> <i>Overwegende dat:</i> - <i>Het goed is dat Rijnland met de problematiek van medicijnresten aan de slag gaat;</i> - <i>Het vooraf niet geheel duidelijk is wat de omvang van de problematiek in het verzorgingsgebied is en in welke mate deze pilot bijdraagt aan het oplossen van dit probleem, nu op voorhand geen te behalen doelstellingen of normen zijn gesteld;</i> - <i>Beter inzicht in de omvang en aard van de problematiek in het gebied van Rijnland derhalve wenselijk is;</i> - <i>Het voorts gewenst is dat de VV inzicht krijgt in de verscheidene te nemen maatregelen om deze problematiek aan te pakken;</i> - <i>Deze maatregelen daarbij beoordeeld dienen te worden op basis van efficiëntie, effectiviteit, duurzaamheid en toepasbaarheid in het gebied van Rijnland;</i> - <i>Rijnland hiertoe beschikbare data/informatie benut, zoals bijvoorbeeld van de onder de verantwoordelijkheid van het Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat vallende Versnellingstafel Medicijnresten uit Water;</i> <i>Roept het college van D&H op:</i> <i>Te komen met een nota waaruit (voor zover mogelijk) inzichtelijk wordt wat de aard en omvang van de problematiek van medicijnresten in het verzorgingsgebied van Rijnland is, welke rol Rijnland binnen de ketenaanpak/ketenoplossing (samenwerking) naar het oordeel van D&H dient in te nemen, waarin tevens de mogelijk te nemen maatregelen worden benoemd met een beoordeling van hun doelmatigheid en geschiktheid voor het gebied van Rijnland;</i> <i>Deze nota ter consultatie voor te leggen aan de VV en in gesprek te komen tot een plan van aanpak voor het verzorgingsgebied van Rijnland, om zo naast de pilot PACAS beter aan de slag te kunnen met de medicijnresten problematiek;</i> <i>En gaat over tot de orde van de dag.</i> w.g., <i>B. Knapp</i> <i>A. van Geest</i> <i>S. Dewkalie</i> <i>D. Corbey</i> Mevrouw Corbey is van mening dat de gestelde vragen hadden moeten worden beantwoord op het moment dat de eerste kredietaanvraag werd verleend. Anderzijds is het nog vroeg om een plan van aanpak te ontwikkelen omdat er nog zoveel onbekend is. Haar fractie steunt de motie omdat het college wordt opgeroepen de kennis die er is te delen en de VV mee te nemen in het ontwikkelen van het plan van aanpak. Mevrouw Stoop verwacht dat de evaluatie van deze pilot van groot belang zal zijn voor de andere installaties. Er zijn ook andere ontwikkelingen: er komen woonwijken bij en er worden woonwijken afgekoppeld, er komen nieuwe hotspots of hotspots gaan zichzelf zuiveren. Zij steunt de intentie van de motie maar wil over een paar jaar een evaluatie ontvangen waarin aandacht wordt besteed aan alle relevante factoren. Mevrouw Dewkalie geeft mee dat Rijnland aan kan sluiten bij de landelijke aanpak en de delta-aanpak waterkwaliteit. De Unie is daar ook bij betrokken.	
---	--

	De heer Blijleven deelt mee dat zijn fractie is verrast door de motie, die vanochtend bij de stukken is gevoegd. Hij verwacht dat A&B de motie zal ondersteunen. Mevrouw Boomsma deelt mee dat de PvdD de motie zal steunen met daarbij als opmerking dat niet voor ieder onderdeel een apart plan van aanpak moet worden opgesteld om dan vervolgens actie uit te stellen. De ingezette lijn moet worden doorgezet; daarnaast is het goed om breder te kijken. De heer De Mooij sluit zich aan bij de inbreng van A&B. Zijn fractie steunt de motie. De heer Roorda deelt mee dat zijn fractie geen bezwaar heeft tegen de motie en zich aansluit bij de opmerking van de PvdD. Er is geen reden om dit concept breed en snel uit te rollen. Mevrouw Fierens komt graag bij de VV terug met een nota maar begrijpt dat die niet morgen gereed hoeft te zijn. Over ongeveer een jaar zullen de eerste resultaten van de installatie bekend zijn. Vanwege de ontvangen subsidie is Rijnland verplicht frequent aan het ministerie te rapporteren. Binnen De Unie is afgesproken dat de waterschappen verschillende innovaties voor hun rekening nemen en elkaar over en weer informeren. Zij doet de toezegging om een korte notitie en een verslag van de monitoring binnen een jaar aan de VV voor te leggen, conform de beschreven aanpak in het coalitieakkoord. Zij zal laten weten met welke frequentie het ministerie moet worden geïnformeerd. Zij ziet de motie als ondersteuning van het afgesproken beleid. De heer Knapp wijst erop dat de motie tot meer oproept dan een rapportage over de monitoring. Hij verwacht dat de uitvoering van de motie leidt tot zicht op andere sporen en quick wins. De VV neemt de motie met algemene stemmen aan. De VV stelt het voorstel met algemene stemmen vast.	Toezegging
7.10	Energietransitie Mevrouw Corbey deelt mee dat de PvdA de nota waardeert maar de voorgestelde besluiten wil amenderen. De fractie wil prioriteit in de groslijst aanbrengen om zeker te stellen dat energieneutraliteit in 2025 wordt bereikt. Haar fractie vraagt de portefeuillehouder zeker door te gaan met de voorbereidingen voor de meest voor de hand liggende locaties. Als de prioriteiten in overleg met de VV zijn vastgesteld zou dat meteen moeten worden gevolgd door het voorleggen van uitvoeringskredieten. Aan de groslijst wil haar fractie toevoegen het onderzoek naar participeren dan wel deelnemen aan vergistingsinstallatie – de fractie verwacht dat de terugverdientijd korter is dan die van zonneenergie – en onderzoek naar mogelijkheden om meer energiebesparing te bereiken binnen de hele waterketen en het watersysteem. <i>Amendement</i> 1. 'de volgende stap te zetten naar energieneutraliteit in 2025': schrappen; 2. 'in te stemmen met de uitwerking van de motie energieneutraliteit' te wijzigen in 'kennis te nemen van de uitwerking van de motie energieneutraliteit'; 3. 'te investeren in extra zonneweides en windmolens op eigen terrein' te wijzigen in 'te investeren in extra zonnepanelen en windmolens op eigen terrein.' 4. 'De uitgebreide groslijst voor kansrijke locaties als uitgangspunt te nemen' te wijzigen in 'de groslijst te gebruiken als uitgangspunt, nadat hierin een duidelijke prioritering in is aangebracht en deze prioritering uit te werken in een uitvoeringsprogramma en dit ter	

besluitvorming aan de VV voor te leggen'. 5. <i>ongewijzigd</i> 6. <i>de P&C-cyclus te gebruiken om u te informeren over de voortgang wijzigen in: 'twee maal per jaar te rapporteren over de voortgang en over eventuele aanpassingen in de groslijst en de prioritering'</i> 7. Toe te voegen: gebruikmakend van het voorbereidingskrediet ook met voorrang te onderzoeken a. of Rijnland kan participeren dan wel investeren in een vergistingsinstallatie die ook Rijnlands groenafval (voor zover niet nodig voor bodembeheer) vergist, dan wel een andere technologie zoals bijvoorbeeld torrefactie. b. of en hoe meer energiebesparing gerealiseerd kan worden door te kijken naar de hele waterketen en watersysteem' w.g., D. Corbey S. Dewkalie B.Knapp De heer Schols wijst erop dat het probleem dat energieopwekking en -afname niet synchroon lopen niet is opgelost. Er moeten daarom energiecentrales worden opgericht. Wat zijn de plannen op dat punt? 50PLUS ziet het amendement als overbodig omdat de inhoud al in het voorstel staat. Zijn fractie ziet geen verschil tussen zonnepanelen en zonneweides. Hij vraagt toe te lichten wat torrefactie is. Zijn fractie is van mening dat een vergistingsinstallatie thuishoort in de sector afvalverwerking. Zijn fractie zal het amendement niet steunen. De heer Knapp vraagt de toezegging te doen dat de locatie Nieuwveen van de groslijst af wordt gehaald omdat die locatie niet voldoet aan twee van de drie criteria in het door het college voorgelegde afwegingskader. Binnen Rijnland wordt vaak gesproken over het verbinden van maatschappelijke opgaven. Deelnemen met gemeenten in een vergistingsinstallatie is een manier om daar inhoud aan te geven. De heer Schols meldt dat in Amsterdam een dergelijk bedrijf failliet is gegaan. De heer Knapp denkt dat er toch een kans ligt om dit met mede-overheden in een RES tot stand te brengen. Mevrouw Boomsma heeft last van een soort Droste-effect. Haar perceptie van het voorstel is dat dat een uitwerking van een motie is, en tevens een bouwsteen van de energietransitie van Rijnland, die dus veel breder is dan deze uitwerking. Is dit amendement nu gericht op dit voorstel of op het geheel? Zij kan instemmen met voorstel en amendement, tenzij het voorstel moet worden opgevat als de gehele transitie. Zij waardeert de vooruitstrevendheid van Rijnland op dit punt. De heer J. de Vries deelt mee dat A&B tevreden is met de nota zoals die voorligt. Zijn fractie legt prioriteit bij het boeken van voortgang. Pt 1: waarom zou "de volgende stap te zetten in naar energieneutraliteit in 2025" moeten worden geschrapt? Betekent dat dat Rijnland die ambitie laat varen? Pt 2: 'instemmen met' is wat zijn fractie betreft een actievere formulering dan 'kennismemen van'. Graag een toelichting. Pt. 3: graag een toelichting van de gedachte achter het voorstel om "zonneweides" te vervangen door "zonnepanelen". Pt. 4: zijn fractie kan zich hierin vinden.	
---	--

Pt. 6: zijn fractie kan zich vinden in tweemaal per jaar informeren maar stelt voor die rapportages binnen de reguliere buraps onder te brengen. Pt. 7a: uit eigen ervaring weet hij dat het restmateriaal van waterzuiveringsinstallaties niet geschikt is voor verwerking in een vergistingsinstallatie. Hij geeft er de voorkeur om de verwerking over te laten aan de huidige aannemer. Hij vraagt D&H te beschrijven wat een vergistingsinstallatie voor Rijnland zou kunnen betekenen. Verder is er geen enkele vergistingsinstallatie die zonder subsidie kan bestaan. Is de indiener van het amendement van mening dat Rijnland geld moet bijleggen? Pt. 7b: zoeken naar mogelijke besparingen is altijd een goed streven. Mevrouw Fierens zal de complimenten doorgeleiden. Het gaat om het geheel van energietransitie. Er moet in heel Nederland worden geschakeld en de regionale energiestrategieën (RES), waar dit voorstel over gaat, vormen daarin een belangrijk onderdeel. In de besluitvorming worden ter wille van de beheersbaarheid vaak deelonderdelen aangeboden. De groslijst is eigenlijk een prioriteitenlijst omdat alles wat niet kan er al niet meer opstaat. Er is geen verdere prioritering aangebracht omdat alle onderdelen ongeveer tegelijkertijd worden onderzocht. Zij zal in november een uitvoeringsprogramma voorleggen. Het is goed dat in de toelichting op het amendement staat dat de huidige voorbereidingen zeker moeten worden voortgezet. Zij is voorstander van rapportage via de burap. Aquathermie is een mogelijkheid waar in november over zal worden gerapporteerd. Er is verkennend onderzoek gedaan naar de optie vergistingsinstallatie. Die blijkt lastig vanwege de juridisch complexiteit en omdat er moet worden voldaan aan de voorwaarde dat er in 2025 een opbrengst is. Zij zal Nieuwveen uit de lijst locaties voor zonnepanelen verwijderen. Energieopslag is een thema binnen de RES-sen. Torrefactie vraagt tussen de zes en acht jaar voordat het functioneert. Mevrouw Corbey ziet de reactie van de portefeuillehouder als steun voor het amendement. Pt 1: in de toelichting staat dat tot '2025 energieneutraal' al eerder is besloten. Vermelding is daarom overbodig. Pt 2: er worden geen concrete voorstellen gedaan. Daarom is 'kennisnemen van' een betere formulering. Pt. 6: zij kan zich vinden in rapportages binnen de reguliere buraps, mits er gelegenheid is om het debat voldoende te voeren. Pt. 7a: de optie vergistingsinstallatie is naar voren gehaald op grond van de overzichtsnotitie waarin die als zeer kansrijk wordt aangemerkt. Een aantal waterschappen is bij zo'n met subsidie draaiende installatie betrokken. Torrefactie is een mogelijke technologie. Als de prioritering is vastgesteld is het van belang dat de VV een soort mandaat verstrekt op basis waarvan de portefeuillehouder kan doorwerken zonder voor ieder project apart financiering te moeten aanvragen. De heer Knapp bedankt de portefeuillehouder voor haar toezegging. Rapportage via de burap is een mogelijkheid, maar er kunnen zich altijd incidenten voordoen die een spoedige bespreking vergen, bijvoorbeeld over de vraag of op grond daarvan heroverweging van de prioritering op zijn plaats is. De heer J. de Vries hecht eraan dat 2025 expliciet wordt genoemd. Die ambitie nog eens opschrijven legitimeert de organisatie om 'ervoor te gaan'. Het is inderdaad al vaak gezegd, maar dat kan niet vaak genoeg gebeuren.

	Hij is tevreden dat de indieners uitspreken dat het amendement de voortgang niet in de weg mag staan. Pt 4: de portefeuillehouder meldt dat de groslijst in feite al een prioriteitenlijst is. Dit punt kan in het amendement blijven staan; hij veronderstelt dat dat dan niet tot grote wijzigingen zal leiden. Zijn fractie houdt moeite met punt 7a. Als dat wordt geschrapt, kan zijn fractie instemmen met het amendement. Mevrouw Stoop meldt dat Vallei en Veluwe naar tevredenheid heeft geïnvesteerd in een vergistingsinstallatie waar ook mest wordt verwerkt. Er zijn zorgen over het maatschappelijk draagvlak voor windmolens. Aangewezen locaties worden tot aan de RvS ter discussie gesteld. Wat is daarin de stand van zaken voor beoogde locaties van Rijnland? Is er gedacht aan alternatieven? De heer Van Geest onderschrijft dat '2025' niet keer op keer moet worden herhaald. Hij herinnert de portefeuillehouder aan de toezegging dat spannende businesscases aan de VV worden voorgelegd. Dat past niet bij het onderbrengen in reguliere rapportages. De handelingssnelheid mag niet worden vertraagd. De heer Roorda deelt mee dat CU-SGP zich kan vinden in de voorliggende besluitnota. De indienst sprak uit dat de portefeuillehouder het amendement steunde. Dat zou dan impliciet zijn gebeurd en hij hoort dat graag expliciet bevestigt. Zijn fractie is het ermee eens dat de ambitie in elk document wordt benoemd. Zijn fractie kan zich vinden in de bedenkingen bij punt 7a, vooral vanwege de woorden "met voorrang". Als die worden verwijderd, kan de fractie met het amendement instemmen. De heer Revet ziet graag dat de portefeuillehouder met dezelfde voortvarendheid doorgaat. In het voorbereidingskrediet is geen ruimte gereserveerd voor windenergie, terwijl die juist de grootste winst oplevert. Wordt daar apart krediet voor aangevraagd? Wat doet Rijnland zelf aan het terugleveren van energie? Zijn fractie kan instemmen met het amendement als punt 7 wordt geschrapt. De eerste zes punten ziet zijn fractie meer als semantiek over de werkwijze en de voortgang. De heer De Mooij steunt de boodschap dat Rijnland goed moet kijken naar waar zij in investeert en moet letten op de terugverdientijd. Het CDA stemt in met het voorliggende besluit. Zijn fractie steunt het amendement. Mevrouw Dewkalie licht toe dat torrefactie een techniek is om groen afval beter geschikt te maken voor energieopwekking, die kan worden toegepast in kleine mobiele units. Het is een alternatief voor vergisting. De voorzitter deelt mee dat ook ieder punt van het amendement separaat in stemming kan worden gebracht. De heer Knapp deelt mee dat de indieners van het amendement punt 1 schrappen en de formulering van punt 7a handhaven. Mevrouw Fierens geeft er de voorkeur aan de rapportage, soms 'met een bite', via de burap te laten lopen. Er zijn meerdere grote trajecten en het zou erg tijdrovend worden om die allemaal apart aan de orde te stellen. Locaties voor windmolens worden in dialoog met belanghebbenden bepaald. Zonodig moet	
--	---	--

een plan B worden verzonden en dat is een van de redenen dat de komende vijf jaar goed moeten worden benut. De toezegging over spannende businesscases had betrekking op aquathermie, op het moment dat de rol van de ondernemer in beeld komt. Dit onderwerp komt in november aan de orde. Zij kan zich vinden in het amendement. Rijnland heeft al veel gedaan aan energiebesparing. Het wegwerken van de achterstand in de waterketen heeft daarop eveneens een positief effect omdat oude installaties inefficiënter zijn dan nieuwe. De voorzitter brengt het amendement per besluitpunt in stemming. Punt 1: de voorgestelde wijziging is geschrapt. Punt 2: de VV stelt de wijziging bij meerderheid van stemmen vast. Punt 3: de VV stelt de wijziging unaniem vast. Punt. 4: de voorzitter stelt vast dat de locatie Nieuwveen is geschrapt. De VV stelt de wijziging bij meerderheid van stemmen vast. Punt 6: de voorzitter stelt voor de tekst van het amendement op te vatten als: de rapportage vindt binnen de P&C-cyclus plaats; de VV kan altijd kiezen voor een ander behandel-moment. De VV stelt de wijziging bij meerderheid van stemmen vast; de heer Schols stemt tegen, de overige leden stemmen voor. De heer J. de Vries verzoekt 7a en 7b apart in stemming te brengen. De heer Knapp verzoekt 7a en 7b gezamenlijk in stemming te brengen en vraagt om stemming over dit ordevoorstel. De voorzitter brengt dit voorstel in stemming. De VV verwierpt het ordevoorstel, met 9 stemmen voor en 17 stemmen tegen. Mevrouw Boomsma verkeerde in de veronderstelling dat een amendement alleen in zijn geheel in stemming kan worden gebracht. De heer Knapp is het niet eens met de opgesplitste stemming over het amendement. De heer Van Dunné kent als goed gebruik dat eerst de meest vergaande mogelijkheid in stemming wordt gebracht, dus over 7a én 7b. De voorzitter kan zich daarin vinden omdat het daarna mogelijk is om separaat over a en b te stemmen. Punt 7: De VV verwierpt de wijziging bij meerderheid van stemmen, met 11 stemmen voor en 16 stemmen tegen. Punt 7b: De VV stelt de wijziging bij meerderheid van stemmen vast. De voorzitter stelt vast dat over punt 7a geen stemming meer nodig is en brengt het geamendeerde voorstel in stemming. De VV stelt het voorliggende gewijzigde besluit vast; de heer Roorda stemt tegen, de overige leden stemmen voor.

9	RONDVRAAG De heer J. de Vries heeft in een commissievergadering van de provincie Zuid-Holland ingesproken over de RES. De RES biedt in het Groene Hart bijna geen kansen voor duurzame alternatieve energiebronnen. Liander meldde hem dat hij pas in 2024 voldoende energie krijgt geleverd en daarom heeft hij een dieselmotoraggregaat van 250 pK moeten aanschaffen. Hij pleit ervoor dat Rijnland in de RES voldoende ruimte biedt aan bedrijven in het Groene Hart om duurzame alternatieve energiebronnen mogelijk te maken. Dat is geen pleidooi voor het volzetten met windmolens, maar met intranetconstructies – ondernemers die samen energie winnen en die samen verdelen – kan veel worden bereikt. Mevrouw Fierens gaat met deze inbreng aan de slag. Partijen moeten het samen doen. [Mevrouw Boomsma, de heer Mooren en de heer J. de Vries verlaten de vergadering.]	
11	Certificering IEC 62443 "Cyber Security for Industrial Automation and Control Systems" Mevrouw Van Steensel is trots op dit certificaat. De eerste audit van de betreffende AWZI leverde veel verbeterpunten op. Na doorvoering daarvan kan Rijnland op niveau 4 worden gecertificeerd. Mevrouw Fierens wijst erop dat Rijnland hierin de eerste in Nederland is. Het betreft de AWZI Leiden Zuid-West en rioolgemaal Reeuwijk. Omdat alles op orde is worden veel mogelijke incidenten voorkomen. De heren V. Schijven (TUV Nederland), E. Franken (directeur TUV), M. Jutte (Hudson Cyber) en H. Smit (Rijnland) reiken het certificaat uit.	
8	NOTULEN VAN DE VV-VERGADERING VAN 24 juni 2020 De notulen en de toezeggingenlijst worden ongewijzigd goedgekeurd.	
10	Pitches en stemming nominaties Fries De voorzitter deelt mee dat ervoor is gekozen dat medewerkers de vier voorgedragen projecten te laten presenteren. De VV bepaalt vervolgens bij stemming welk project in de fries wordt verwerkt. Iedere presentatie wordt voorafgegaan door een filmpje – mits de techniek niet opnieuw tekortschiet. <u>Groenblauwe schoolplein</u> Mevrouw Desmense heeft het schoolplein genomineerd om haar collega's en het bestuur in het zonnetje te zetten. Rijnland doet ertoe, ook in de ogen van de maatschappij. In het filmpje beschreef zij al de verschillen in taakopvatting tussen 2005 en nu. Zij heeft ook de onderwerpen vergeleken waarmee de VV zich in 2005 mee bezig hield en nu mee bezig houdt. In 2005 waren er maar twee onderwerpen die iets breder waren dan de traditionele waterschapstaken, namelijk een krediet voor een veenweideproject en een krediet voor een warmwatercircuit voor de AWZI in Leiden Zuid-West. Het afgelopen jaar stond er veel meer op de agenda: Gouda stevige stad, Deltaprogramma zoet water, Green Deal, samenwerking muskusrattenbeheer, KRW-synergie, energietransitie, baggeren tijdens flora- en faunaseizoen, RES-sen, overwinteren strandpaviljoens en de visie op klimaat. Deze veranderde houding blijkt bovendien ook uit de andere drie nominaties. Rijnland heeft ervaring in het samenbrengen van verschillende belangen en biedt daarom meerwaarde bij bredere maatschappelijke thema's.	

De heer Van Dunné vraagt of dit voorbeeld door andere scholen zal worden gevolgd. Mevrouw Desmense weet dat niet, maar sluit dat niet uit. Een kenmerk van deze opzet is namelijk dat anderen bij Rijnland aankloppen als zij een dergelijk idee hebben. <u>Ja, Tenzij Keur</u> Mevrouw Kramps beschrijft dat de keur bestaat uit een stelsel regels voor handelingen door initiatiefnemers – burgers, overheden, bedrijven – in het watersysteem. Tot 2015 was het beleid gebaseerd op het omgekeerde principe: alles is verboden tenzij Rijnland toestemming verleent. De huidige aanpak is veel meer gebaseerd op vertrouwen in de omgeving. De rol van Rijnland is daardoor ook veranderd, namelijk van toetsen aan de voorkant naar een meer adviserende rol, bijvoorbeeld over hoe een voornemen wel kan worden gerealiseerd. De overgang naar de nieuwe praktijk is zorgvuldig gemonitord. Belangrijke vaststellingen zijndat het watersysteem op orde is gebleven en dat klanten tevreden zijn over de digitale ontsluiting van de keur. Een ander voordeel is dat het aantal noodzakelijke vergunnings-procedures – hoofdzakelijk die voor kleinere objecten – met bijna de helft is gedaald en Rijnland daardoor minder kosten maakt. Dat gaat ook op voor de initiatiefnemers. Dit project is voorgedragen omdat Rijnland de eerste in Nederland. Bij de start werd het door anderen verguisd omdat het het bestaansrecht van waterschappen aan zou tasten. Ondertussen hebben meerdere waterschappen dit systeem overgenomen. Het project past in de geest van de Omgevingswet en is daarom destijds genomineerd voor een prijs. Het project verdient het om op de fries te komen omdat het vernieuwend en onderscheidend was in Nederland. Het heeft een grote impact op het dagelijkse werk van veel medewerkers van Rijnland. Mevrouw Fierens vult aan dat 'ja, tenzij' wordt overgenomen door de gehele Nederlandse overheid en als best practice wordt gezien, zelfs over de grens. <u>Nieuwe Driemanspolder</u> De heer De Groot herinnert eraan dat in 1878 is afgesproken om op de fries "de meest sprekende momenten uit de Rijnlandse geschiedenis op te tekenen die de schakels vormen waardoor Rijnland van de oorsprong af door de loop der tijden heen verbonden wordt aan het tegenwoordige ogenblik." Op de fries staan onder meer het handvest van Willem II – de basis voor de stichting van Rijnland – de stichting van de stenen sluis in Halfweg, de stenen sluis in Katwijk en de drooglegging van de Haarlemmermeer: kenmerkende gebeurtenissen en grootse waterstaatkundige objecten die van groot belang waren voor de economie en de maatschappelijke ontwikkeling. De Nieuwe Driemanspolder staat in die traditie. De eerste tests zijn uitgevoerd, waarbij water is ingelaten met 10 m³ per seconde. Het bouwwerk is essentieel voor de regio. Het is een markeringspunt van de klimaatverandering omdat het een gevolg is van de vaststelling dat op een andere manier met het water om moet worden gegaan: de grens van de bemaling is bereikt en daarom moeten er meer bergingsmogelijkheden komen. Het is ook een voorbeeld van met andere partijen werken aan recreatieve en natuur-ontwikkeling. De heer Van Oeveren vraagt of de VV binnenkort op de hoogte wordt gesteld van de veranderingen in flora en fauna in de nieuwe polder. De heer Hollander (projectleider) stelt voor dat de VV-leden zelf een keer langskomen om dat te constateren.

	De heer Meijer vraagt in hoeverre het project uniek is. De heer De Groot deelt mee dat er meer waterbergingen zijn. Dit project is een van de grote in Nederland en er worden meerdere functies in gecombineerd. <u>Vispassage Halfweg</u> De heren Dijkstra en Schaub verzorgen samen de presentatie. Zij hebben de vispassage aangedragen omdat die Rijnland letterlijk met de rest van de wereld verbindt. Glasalen uit de Sargassozee reizen 6.000 kilometer naar Nederland, worden hier volwassen en reizen dan weer terug. De passage verbindt Rijnland met de omgeving. De passage is beeldbepalend voor de taken van Rijnland. In 2009 heeft de VV het belang van vismigratieroutes bevestigd. De realisatie van deze passage was de eerste belangrijk stap, waardoor de boezem met de buitenwereld werd verbonden. Dit levert ook een bijdrage aan de kerntaak schoon en gezond water, aan de biodiversiteit en de KRW. Later zijn andere gemalen gevolgd. Herstel van de vismigratieroutes beschermt de met uitsterven bedreigde paling en de houting en de spiering. Het project is onderscheidend. De collega's van waterkeringen hadden oorspronkelijk grote bezwaren tegen het idee om door een primaire waterkering een buis van een meter doorsnee aan te leggen. In de bereikte oplossing zijn waterkwaliteit, -kwantiteit en -veiligheid optimaal met elkaar gecombineerd. Deze innovatieve oplossing functioneert fantastisch, want sinds 2013 zijn er meer dan 1,5 miljoen vissen gepasseerd. Het ontwerp principe wordt in binnen- en buitenland toegepast. In de passage wordt eigen kennis en die van externe partijen toegepast. De passage staat symbool voor de samenwerking rondom het Noordzeekanaal en is mede gefinancierd door Rijkswaterstaat. De passage is van groot belang voor de natuur, bewoners en het bedrijfsleven en leidt tot een groener imago. Het project is relatief klein maar heeft een grote uitstraling. Het project zou op de fries het eerste zijn op het gebied van waterkwaliteit en ecologie. Er wordt schriftelijk gestemd, met als uitslag: Groenblauwe schoolplein – 0 stemmen Ja, Tenzij Keur – 5 stemmen Nieuwe Driemanspolder – 12 stemmen Vispassage Halfweg – 8 stemmen Bij hoofdelijke stemming bepaalt de VV de Nieuwe Driemanspolder op de fries te vermelden; op de Vispassage Halfweg worden 8 stemmen uitgebracht, op de Nieuwe Driemanspolder 17.	
12	Ontwerp KRW-nota Schoon en Gezond Water 3 De voorzitter deelt mee dat mevrouw Boomsma om gezondheidsredenen is vertrokken maar wel een amendement had voorbereid. De heer Schols veronderstelt dat in het Reglement van Orde staat dat de indiener van een amendement bij de behandeling daarvan aanwezig moet zijn. De voorzitter stelt voor het amendement in ieder geval inhoudelijk te bespreken. Mevrouw Corbey verklaart dat zij het amendement overneemt. Mevrouw Stoop steunt het voorstel met genoegen. Zij heeft nog geen kennis kunnen nemen van het amendement. In alle scenario's blijft de chemie het probleem, maar in de stukken staat niet omschreven hoe dat probleem kan worden aangepakt. Wordt dat opgelost in de vierde trap? Wat kan het schap doen, ook als dat niet direct op zijn weg ligt?	

Mevrouw Corbey is van mening dat duidelijker moet worden omschreven hoe wordt omgegaan met het geld dat voor landbouw is bestemd. Wat zijn exact de maatregelen? De portefeuillehouder meldde eerder dat dit voorstel gaat over de eerste fase en dat in de tweede fase de echte keuzes worden gemaakt. Het amendement roept op om daarbij rekening te houden met een aantal zaken. Het is belangrijk om lessen te trekken uit de eerdere gang van zaken en in overleg met de agrarische sector na te gaan wat er wel en niet mogelijk is. Zij neemt het amendement van de PvdD over en dient ook dat in. <i>Amendement</i> <i>Amendement KRW 3:</i> <i>Bij besluitnota toevoegen na punt 6:</i> <i>6a: daarvoor in 2021 een maatregelenpakket op hoofdlijnen vast te stellen dat onder meer rekening houdt met:</i> • <i>de effectiviteit van de inrichtingsmaatregelen,</i> • <i>de effectiviteit van maatregelen om emissies te verminderen,</i> • <i>met de lessen uit eerdere projecten,</i> • <i>de mogelijkheden en onmogelijkheden van de agrariërs om veranderingen in de bedrijfsvoering aan te brengen en met het Rijksbeleid,</i> • <i>de mogelijkheden om de emissies uit eigen installaties omlaag te brengen</i> • <i>het verwijderen van invasieve exoten ter bescherming van de oorspronkelijke biodiversiteit.</i> w.g., D. Corbey, B. van Dunne S. Dewkalie F. Pardaän <i>Amendement:</i> <i>De Verenigde Vergadering van het Hoogheemraadschap van Rijnland, bijeen in de vergadering van 23 september 2020,</i> BESLUIT: <i>Na punt 5.1 bij Risico's: Exoten verstoren het effect van inrichtingsmaatregelen. De volgende tekst toe te voegen:</i> <i>Waarbij diervriendelijke maatregelen het uitgangspunt vormen.</i> w.g., D. Corbey Mevrouw Dewkalie heeft het eerste amendement mede ondertekend en sluit zich aan bij de inbreng van de PvdA. Het tweede amendement steunt zij op persoonlijke titel. De heer Pardaän heeft het eerste amendement mede ondertekend. De problemen in de verschillende wateren zijn bekend, maar het is niet duidelijk of de maatregelen altijd het beoogde effect opleveren. Daarom dringt zijn fractie aan op concretisering. De heer Van der Poel stelt vast dat de meeste door A&B voorgestelde tekstwijzigingen in de	
--	--

	nota van wijzigingen zijn opgenomen. Hoogheemraad Von Faber heeft toegelicht de AWZI's niet te willen noemen omdat die financieel onder een ander kader vallen. Zijn fractie neemt daar genoeg mee. Zijn fractie steunt het eerste amendement niet omdat zij van mening is dat bij de presentatie van het uitvoeringsprogramma diepgaand over maatregelen kan worden gesproken. Verder wordt in het amendement de aandacht vooral op de agrariërs gericht maar zijn er daarnaast vele andere zaken van belang. Het tweede amendement steunt zijn fractie niet. De heer Von Faber concludeert dat het voorliggende pakket op brede steun kan rekenen. In het amendement staat precies benoemd wat hij het komende jaar in stap 2 procesmatig van plan is. Hij kan terzake dus een toezegging doen. Hij tekent aan dat inzicht in maatregelen per waterlichaam – waar in het amendement om wordt gevraagd – al via het kwaliteitsportaal beschikbaar is. Een en ander zal in het voorjaar van 2021 gebundeld worden aangeboden in het kader van de aanvraag voor een voorbereidingskrediet. In het amendement is sprake van 'de mogelijkheid om emissies uit eigen installaties omlaag te brengen'. Hij ontraadt dat punt omdat het niet aansluit op de KRW 3. Het is van belang, maar het gaat over een ander dossier, van een andere portefeuillehouder. In het amendement over exoten staat dat diervriendelijke maatregelen het uitgangspunt vormen. Het is staand beleid dat, als iets moet, dat zo diervriendelijk mogelijk gebeurt. De heer Revet is van mening dat het eerste en het tweede amendement met elkaar op gespannen voet staan. Wat gebeurt er met een rivierkreeft die is verwijderd? De heer Roorda deelt mee dat CU-SGP de nota steunt en meegaat met het eerste amendement, met in het achterhoofd de opmerking van de portefeuillehouder over de emissies. Het tweede amendement is in strijd met een eerder ingediend amendement van de PvdD omdat in het tweede amendement in de toelichting wordt verondersteld dat invasieve exoten in het ecosysteem kunnen blijven. In het eerste amendement is sprake van het verwijderen van exoten. De heer Schols deelt mee dat 50PLUS de nota steunt. Hij sluit zich bij de vorige spreker aan wat betreft het eerste amendement, inclusief diens opmerking over de emissies, en is het eens met de opmerking van de heer Revet over het tweede amendement. De heer Van Geest ziet het niet als diervriendelijk beleid om rivierkreeften te vangen en dan te verkopen. Hij denkt dat het nodig is maatregelen te treffen, gezien de schade die zij aanrichten. De AWP steunt de nota en zal voor het eerste amendement en tegen het tweede amendement stemmen. Mevrouw Stoop zal het tweede amendement niet steunen omdat zij het met de opmerkingen van de heer Van Geest over de gebrekkige formulering eens is. Het eerste amendement steunt zij wel. Zij is het niet eens met het 'opknippen' van beleids-terreinen. Zij vraagt alsnog in te gaan op haar in eerste termijn gestelde vraag over de chemie. Mevrouw Dewkalie is het eens met de opmerking van de vorige spreker over emissies. Het gaat om integraal collegebeleid; ook zij wil dat niet segmenteren. Mevrouw Corbey is het met beide vorige sprekers eens. Het is een zaak van het college om het een met het ander te verbinden; verder wordt in het amendement niet meer gevraagd	Toezegging
--	--	--------------------------

dan om rekening te houden met "de mogelijkheid om emissies uit eigen installaties omlaag te brengen". Het amendement wordt onverkort gehandhaafd. De tekst van het amendement is opgesteld met invasieve planten in het achterhoofd. De heer Pardaan deelt mee dat de VVD het tweede amendement niet steunt. Zijn fractie steunt het ongewijzigde eerste amendement omdat zij van mening is dat sprake is van een gezamenlijke collegeverantwoordelijkheid als een onderwerp zich over meerdere portefeuilles uitstrekt. De heer Von Faber beschrijft dat Rijnland een aantal sporen in de chemie kunnen bewandelen. Op het gebied van de landbouw kan een beroep worden gedaan op POP3-, POP4- en GWB-gelden en hopelijk het landbouwportaal om de waterkwaliteit chemisch te verbeteren. Bekende technieken als defosfatering zullen worden ingezet en daar zal voorlichting over worden verstrekt. Hij onderschrijft dat rivierkreeften schadelijk zijn en actie noodzakelijk is. Er is een exotenbeleid vastgesteld en bij ieder waterlichaam dient de concrete toepassing te worden bepaald. Het college voert een integraal beleid. In WBP6 zijn de vele lagen zichtbaar. De heer Roorda hoort meerdere lezingen van het amendement over invasieve exoten. Hij vraagt voor de stemming eenduidigheid aan te brengen. Mevrouw Corbey zegt dat dat zowel planten als dieren kunnen zijn. In eerste instantie had haar fractie alleen planten in gedachten. Het is mogelijk dat dat strijdig is met 5.1. De heer Démoed hoorde dat de portefeuillehouder de bullet over emissies ontraadt. Betekent dat dat het college het amendement in zijn geheel ontraadt? De heer Von Faber hoopte dat zijn toezegging om het maatregelenpakket in de eerste helft van 2021 voor te leggen de grondslag voor het amendement zou wegnemen. De voorzitter heeft de indiener horen zeggen dat niet meer wordt gevraagd dan om rekening te houden met "de mogelijkheid om emissies uit eigen installaties omlaag te brengen". Dat is een ruime uitleg. De heer Von Faber ziet liever niet dat appels en peren naast elkaar worden gelegd. Gezien de ruime uitleg kan hij met het amendement leven. De heer Pardaan is van mening dat het college als geheel een standpunt moet innemen omdat dit punt ook een andere portefeuille raakt. De voorzitter merkt op dat het college een en ondeelbaar is. Hij besluit de vergadering kort te schorsen. [Schorsing] De heer Von Faber wil dat duidelijk blijft dat het budget van € 41 miljoen wordt besteed aan KRW-maatregelen. Acties ten behoeve van AWZI's kunnen daar niet uit worden betaald. Hij wijst nogmaals op de door hem gedane toezegging en hoopt dat die voldoende reden vormt om het amendement in te trekken. Mevrouw Corbey handhaaft het amendement. Zij verklaart dat op geen enkele manier wordt	
--	--

	beoogd om KRW-gelden naar de waterketen te sluizen. De VV verwerpt het amendement over besluit 5.1 met 2 stemmen voor en 23 stemmen tegen. De VV verwerpt het amendement over besluit 6a, met 11 stemmen voor en 14 stemmen tegen. De voorzitter stelt vast dat de gedane toezegging in stand blijft. De VV stelt het voorliggende besluit met algemene stemmen vast.	
12a.	Motie Bodemdaling De heer Van Dunné herinnert eraan dat de Raad voor de Leefomgeving recent een verontrustend rapport over bodemdaling heeft uitgebracht. In wezen adviseert de raad om in veenweidegebieden na te denken over peilverhoging. De raad roept Rijk en waterschappen op om daar een rol in te nemen. In de laatste commissievergadering heeft de portefeuillehouder beschreven welke acties Rijnland al onderneemt. Zijn fractie denkt dat het goed is dat Rijnland een standpunt inneemt en een strategie opstelt. Hij verwijst naar NRC en het Financieel Dagblad, waarin als teneur naar voren komt dat van waterschappen niet veel valt te verwachten omdat die door boeren worden gedomineerd. Daarom dient hij deze motie in. <i>Motie Bodemdaling</i> <i>De Verenigde Vergadering van het Hoogheemraadschap Rijnland in vergadering bijeen op 23 sept 2020,</i> <i>Constaateert:</i> - <i>Dat de bodem in landelijke veenweidegebied daalt. Volgens deskundigen is een van de factoren die bodemdaling versnelt/ de verlaging van het waterpeil om landbouwkundig gebruik mogelijk te maken,</i> - <i>Dat de veenoxidatie die veroorzaakt wordt door verlaging van het waterpeil ook een verhoogde CO2-uitstoot brengt,</i> <i>Overweegt:</i> - <i>Dat het tegengaan van bodemdaling en CO2-uitstoot een gezamenlijke opgave is,</i> - <i>Dat er eerder een koersnotitie bodemdaling (18.091101) is geagendeerd, maar dat de keuzes die zijn aangekondigd in de laatste alinea (criteria voor interventie bepalen) niet zijn gemaakt/ en dat de aangekondigde verkenning nog niet heeft plaats gevonden,</i> - <i>Het wenselijk is dat het college van D&H reflecteert op de uitkomsten van het rapport van de RLI;</i> <i>Roept het Dagelijks bestuur op:</i> - <i>Te komen met een reactie op het bovengenoemde rapport van de RLI en daarbij met name in te gaan op de situatie en de opgaven in het verzorgingsgebied van Rijnland;</i> - <i>Met de VV in gesprek te gaan over de uitdagingen voor HH Rijnland op dit gebied en in samenwerking te komen tot een gedragen visie en strategie om de problematiek in het gebied van Rijnland aan te pakken;</i> <i>En gaat over tot de orde van de dag.</i> w.g., B. van Dunné	

<i>D. Corbey</i> <i>B. Knapp</i> <i>S. Dewkalie</i> <i>J. Stoop</i> De heer Démoed leest dat de motie oproept tot meer dan in het coalitieakkoord is afgesproken, te weten het formuleren van een gedragen visie en een strategie. Dat betekent dat andere activiteiten lager zouden moeten worden geprioriteerd en dat is voor het CDA geen optie. De huidige inzet is omvangrijk, dus zou het onterecht zijn om het beeld op te roepen dat Rijnland op dit punt niets heeft gedaan en niets doet. Dit onderwerp is bij de portefeuillehouder in goede handen. Zijn fractie zal de motie niet steunen. De heer Blijleven ondersteunt het belang van dit onderwerp. Hij sluit zich aan bij het standpunt van het CDA en deelt mee dat ook zijn fractie de motie niet steunt. De heer Langeslag heeft een paar opmerkingen over de motie. In de constatering staat dat het waterpeil moet worden verlaagd om het landbouwkundig gebruik mogelijk te maken, maar dat is ook nodig voor vele andere functies. In de overwegingen wordt gerefereerd aan de koersnotitie Bodemdaling uit mei 2018. Sindsdien heeft de VV de notitie Rolopvatting ten aanzien van bodemdaling vastgesteld (30 januari 2019), is een coalitieafspraken gemaakt waarbij een budget beschikbaar is gesteld om pilots in het landelijk gebied te draaien (voorjaar 2019), is de regiodeal Alphen-Gouda-Woerden gesloten waarin Rijnland een aantal trajecten meefinanciert en is het Klimaatakkoord veenweide gesloten waarin de waterschappen zich hebben verplicht om in het veenweidegebied 1 megaton reductie van CO₂-emissie te realiseren. In het kader daarvan wordt in projecten onder andere het effect van peilverhogingen onderzocht. Dit najaar is een BOB-traject voorzien waarin wordt besproken wat de verdere opdracht aan Rijnland is op het gebied van bodemdaling, in het eigen beheergebied en daarbuiten. Als hij dit totaal overzient ontraadt hij de motie. Wat wordt gevraagd zat al in de planning en zit al in de uitvoering. De heer Knapp is verbaasd over deze negatieve interpretatie van de motie, die uitnodigt om na te gaan waar in het recent uitgebrachte rapport aanknopingspunten zitten en om te reflecteren op de vraag op welke wijze het staande beleid zich tot dat rapport verhoudt, of dat mogelijk aanleiding geeft tot een koerswijziging en daar met de VV het gesprek over aan te gaan. Het is een constructieve motie. De heer Langeslag leest de motie niet negatief. Hij wees erop dat een aantal zaken in werkelijkheid anders is dan de motie suggereert. Het rapport van de RLI is een bouwsteen in de discussie over bodemdaling. In de commissie heeft hij een korte reactie op het rapport verzorgd en diverse aanbevelingen daaruit besproken. Hij meldde ook dat dit rapport en twee andere in Unieverband worden besproken op hun consequenties voor het werk van de waterschappen. De heer Knapp heeft er geen bezwaar tegen om de tweede overweging te schrappen als dat het struikelpunt is. De motie is een ondersteunend. De heer Van Dunné sluit zich aan bij de inbreng van de vorige spreker. De oproep aan het college is om met een reactie op dit alarmerende rapport te komen. Die kan vervolgens prima als input voor een BOB-sessie dienen. De voorzitter stelt vast dat de indieners bereid zijn de tweede bullet onder de overwegingen	
--	--

te schrappen. De heer Démoed acht het bezwaarlijk als er verschillende interpretaties mogelijk zijn. Hij ziet bullet 1 als een aanloopje naar bullet 2, dus lost het schrappen daarvan niet veel op. De heer Langeslag probeert een constructief oplossing te formuleren. Hij kan zich voorstellen dat voor het komende BOB-traject externe sprekers worden uitgenodigd en dat in dat kader een spreker van RLI wordt gevraagd om een toelichting te verzorgen op de nota, toegespitst op wat die organisatie ziet als relevant voor het toekomstige werk van Rijnland. Het gesprek in de VV daarover kan leiden tot een positiebepaling en keuzes in de omgang met bodemdaling. De heer Van Dunné ziet dit niet als alternatief voor de motie. Hij heeft kennisgenomen van het rapport en heeft geen behoefte aan nadere uitleg. Hij is benieuwd naar de reactie van D&H op het rapport. Volgens hem is de motie prima te lezen zonder de tweede bullet. De heer Langeslag meldde al dat in Unieverband een reactie op het rapport zal worden verzorgd. Hij weet niet of het zinvol is als Rijnland daarop voortuitlopend een reflectie op het rapport opstelt, anders dan de reflectie die hij al in de commissie heeft verzorgd. De heer Van Dunné is tevreden als er in de aanloop naar het BOB-traject een spreker van het RLI komt en het college een reflectie met een opvatting over het rapport verzorgt. In dat geval kan de motie van tafel. De voorzitter vat samen dat in het te lopen BOB-traject ook een reactie komt op het RLI-rapport. De heer Van Dunné is van mening dat dat niet is wat met de motie wordt beoogd. Het RLI heeft een rapport over veenweidegebieden uitgebracht en de simpele vraag is of Rijnland, als een van de grootste waterschappen in het veenweidegebied, daarop een reactie wil verzorgen. Zijn indruk in de commissie was dat D&H de nodige kanttekeningen bij dat rapport plaatst. Dat zou hij dan graag zien verwoord, met daarbij de keuzes die Rijnland voorstelt. De heer Langeslag heeft niet gezegd dat het een slecht rapport was. Hij heeft commentaar geleverd op de vier adviezen. De heer Revet weet niet meer waar de discussie over gaat. De toezegging om een reactie te verzorgen is gedaan. Wat hem betreft kan de motie van tafel. De heer Van Dunné is tevreden als er aan het begin van het BOB-traject een reactie van D&H ligt. De voorzitter stelt vast dat de tweede bullet is geschrapt. Hij brengt de motie in stemming. De VV verwierpt de motie met 9 stemmen voor en 16 stemmen tegen; de fracties van Water Natuurlijk, Natuurterreinen, PvdA en VVD stemmen voor, de overige fracties en het college stemmen tegen. De voorzitter stelt vast dat de toezegging is gedaan dat het college een reactie op het rapport van RLI zal verzorgen.	Toezegging
---	--------------------------

	De heer Knapp doet het ordevoorstel om agendapunt 13 vandaag niet meer te behandelen. De vergadering heeft al zo lang geduurd dat hij vreest dat de kwaliteit van de inhoudelijke behandeling van punt 13 onder de vermoeidheid zal lijden. De voorzitter hoopt dat de VV na de avondmaaltijd met nieuwe energie verder kan gaan. De beslissing is aan de VV. De heer Kastelein doet een dringend beroep op de VV om het agendapunt wel te behandelen. Er zijn gasten van buiten aanwezig die daar al een paar uur op wachten. Hij hoopt dat de VV na de maaltijd met nieuwe energie voort kan. De heer Démoed deelt de vrees dat de behandeling niet tot zijn recht komt. Daarnaast is de vergadering uitgelopen en bestaat het risico dat leden op een gegeven moment moeten vertrekken. Dat geldt ook voor hem. De heer Roorda pleit ervoor om de behandeling door te laten gaan. Voor hem speelt de overweging mee dat de kans aanwezig is dat er de volgende keer niet fysiek kan worden vergaderd. De heer Blijleven is een van de leden die op een gegeven moment wegens andere verplichtingen moet vertrekken. De heer Schols is om dezelfde reden als de heer Roorda voorstander van het door laten gaan van de behandeling. De heer Van Dijk is eveneens voorstander van behandeling op deze dag. De VV is zelf medeverantwoordelijk voor het uitlopen van de vergadering. Er zijn mensen van buiten aanwezig die speciaal voor dit onderwerp zijn gekomen. Mevrouw Willemse stelt voor kort te dineren en dan voortvarend aan de slag te gaan. De voorzitter onderkent het dilemma. Hij stelt vast dat diverse VV-leden wegens andere verplichtingen niet bij de behandeling aanwezig kunnen zijn. Hij schorst de vergadering; tijdens het eten zal verder worden overlegd over het voortzetten van de vergadering.	
13	Visie op klimaat - Opinievorming Tijdens het eten wordt besloten dit agendapunt te laten vervallen/uit te stellen.	
14	Sluiting De voorzitter sluit de vergadering om 18:40 uur.	

Vastgesteld, 18 november 2020.

voorzitter,

secretaris,

R.A.M. van der Sande

M. Middendorp